

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра цивільного, господарського і фінансового права

Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи студентів
із навчальної дисципліни
«МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБИТРАЖ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня програма/спеціалізація – «Право»

Статус дисципліни – вибіркова

Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи студентів із навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юрид. ін.-т Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 11 с.

Розробник:

Гриценко Галина Григорівна, доцент кафедри цивільного. господарського і фінансового права,
кандидат юридичних наук

Затверджено на засіданні кафедри цивільного. господарського і фінансового права (протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Дата оновлення – 27 серпня 2020 року
(протокол № 1 засідання кафедри цивільного, господарського і фінансового права від 27 серпня 2020 року)

Завідувач кафедри _____ І.Є.Криницький

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Індивідуальна робота студента є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час. Мета індивідуальної роботи з навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» – самостійне вивчення частини матеріалу навчальної програми, систематизація, закріплення, поглиблення та практичне застосування одержаних студентом теоретичних і прикладних знань про міжнародний комерційний арбітраж як засіб вирішення зовнішньоекономічних спорів, арбітражну угоду як підставу розгляду спорів в міжнародному комерційному арбітражі, порядок передачі спору на розгляд міжнародного комерційного арбітражу, матеріальне та процесуальне право, що підлягає застосуванню; процедура розгляду комерційних спорів в міжнародному комерційному арбітражі; порядок винесення й оскарження арбітражного рішення, особливості його виконання, а також розвиток навичок самостійної роботи студента навчального, науково-дослідницького та практичного характеру.

Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Міжнародний комерційний арбітраж» може здійснюватися у формі:

1. наукової статті;
2. наукової доповіді;
3. тез наукової доповіді на конференції;
4. огляд судової практики;
5. есе за вузькоспеціальною проблематикою та його подальшою презентацією на практичному занятті;
6. анотації прочитаної додаткової літератури з курсу, у т.ч. іноземної;

Вибір студентом виду індивідуальної роботи узгоджується на початку навчального семестру з викладачем, який здійснює організацію, контроль та оцінку якості її виконання.

Виконана в паперовому вигляді індивідуальна робота подається на кафедру для оцінювання не пізніше ніж за два тижні до екзамену. Можливий захист роботи – коротка усна її презентація на практичному занятті. Максимальна оцінка – 8 балів.

Оформлення роботи має бути наступним:

а) перша сторінка є титульною, не нумерується і не входить у загальну кількість сторінок;

б) текст друкується з одного боку стандартного аркуша через 1,5 інтервали з полями не менше 3 см зліва, 1,5 см справа, 2 см зверху і знизу;

в) посилання на авторів робіт, що цитуються, указуються в тексті у квадратних дужках, наприклад [1, с. 3], де перша цифра означає порядковий номер джерела зі списку використаної літератури, друга – сторінку;

г) список літератури, яка вивчається й цитується, складається в алфавітному порядку;

д) на останній сторінці списку літератури автор ставить дату і свій підпис;

е) робота має бути написана грамотно, літературною мовою та ретельно вичитаною.

Будь-яка з позитивно оцінених робіт може бути використана в подальшому під час опрацювання лекційного матеріалу, підготовки до практичних занять чи складання іспиту.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДО ОКРЕМИХ ВИДІВ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ

Анотування прочитаної додаткової літератури

Анотування прочитаної додаткової літератури є видом індивідуальної роботи студента, яка потребує ознайомлення з текстом додаткової літератури з муніципального права, його ретельного та ґрунтовного аналізу. Складання анотації – це процес аналітичного опрацювання інформації, метою якого є підготовка узагальненої характеристики літературного джерела, що розкриває його логічну структуру та зміст. Анотація є стислою характеристикою змісту монографії, наукової статті, інших матеріалів з формуванням власних узагальнень та висновків щодо предмета дослідження анотованого джерела.

Анотування додаткової літератури має здійснюватися за обраною студентом темою, перелік яких надається кафедрою. Студент самостійно добирає літературні

джерела у кількості, як правило, не менше п'яти наукових статей або однієї наукової монографії. Матеріал для анотування має бути погоджений з викладачем.

Даний вид індивідуальної роботи оформлюється письмово і містить наступні елементи: титульний лист, план, вступ, основну частину, висновок, список використаних джерел.

У вступі має міститися обґрунтування обраної студентом теми анотування. Основна частина включає анотації прочитаної студентом літератури, що складаються з двох частин: бібліографічного опису і власне тексту. Анотація повинна надавати узагальнене уявлення про зміст опрацьованих джерел. У висновках слід зазначити практичне та науково-теоретичне значення анотованих джерел, а також власну думку щодо тих проблем муніципального права, яким присвячені опрацьовані літературні джерела. Список використаних джерел повинен містити як анотовані джерела, так і ті джерела, які використовувалися студентом для обґрунтування своєї позиції. Загальний обсяг роботи становить до 17 сторінок.

Список тем для анотування та додаткової літератури

Теми

1. Міжнародний комерційний арбітраж у системі державних судів.
2. Історія виникнення й розвитку міжнародного комерційного арбітражу.
3. Загальна характеристика регламентів постійно діючих арбітражних органів.
4. Загальна характеристика регламентів арбітражів ad hoc.
5. Забезпечувальні заходи в міжнародному комерційному арбітражі
6. Сфера застосування арбітражного способу вирішення спорів.
7. Розв'язання інвестиційних спорів за допомогою міжнародного арбітражу.
8. Автономність арбітражної угоди.
9. Форма арбітражної угоди за законодавством різних країн світу.
10. Компетенція комерційного арбітражу за арбітражною угодою.
11. Право третейського суду на визначення своєї компетенції.
12. Право, що застосовується при вирішенні спору в міжнародному комерційному арбітражі.
13. Застосування цивільно-процесуального законодавства в діяльності МКА

14. Процедура вибору та призначення арбітрів
15. Порядок подачі позову до міжнародного комерційного арбітражу. Вимоги до форми позовної заяви
16. Припинення повноваження арбітра. Відвід арбітрів
17. Порядок нарахування арбітражних витрат і зборів згідно з регламентами міжнародних комерційних арбітражів різних країн світу
18. Клопотання про скасування арбітражного рішення.
19. Визнання й виконання рішень міжнародних комерційних арбітражів. Підстави для відмови у виконанні арбітражних рішень
20. Процедура визнання й виконання іноземних арбітражних рішень в Україні.
21. Процедура визнання й виконання іноземних арбітражних рішень згідно з Міжамериканською Конвенцією про міжнародний комерційний арбітраж 1975 р.

Додаткова література

1. Бірюк Д. Проблемні питання вирішення спорів міжнародним комерційним арбітражем / Д. Бірюк // Юридичний журнал. – 2004 р. – №4. – С.71-73.
2. Богуславский М., Карабельников Б. Исполнение решений международных арбитражей и ссылки на публичный порядок / М. Богуславский, Б. Карабельников // Хозяйство и право. – 2003. – №9. – С.134-144.
4. Бондарьов Т. Міжнародний комерційний та інвестиційний арбітраж. Законодавство і практика України / Т. Бондарьов // Юридичний журнал. – 2005. – №5. – С. 32-38.
5. Бондарьов Т. Міжнародний комерційний та інвестиційний арбітраж. Законодавство і практика України / Т. Бондарьов // Юридичний журнал. – 2005. – №12. – С.29-35.
6. Винокурова Л. Порядок розгляду спорів у міжнародному комерційному арбітражі / Л. Винокуров // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2013. - Вип. 3. - С. 28-35.
7. Волощук О.Т. Міжнародний комерційний арбітраж [Текст] : навч. посіб. / О. Т. Волощук ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. — 260 с.
8. Гончаренко О.М. Міжнародний комерційний арбітраж: навч. посіб. / О. М. Гончаренко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Каф.комерц. права. — Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2014. — 203 с.
9. Коннов А. Ю. Понятие, классификация и основные виды альтернативных способов разрешения споров / А. Ю. Коннов // Журнал российского права. – 2004. – 12. – С.120-131.

10. Кравцов С.О. Міжнародний комерційний арбітраж та національні суди [Текст] : монографія / С. О. Кравцов ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2014. - 230
11. Купцова М. В. Арбітрабельність спорів у міжнародному комерційному арбітражі / М. В. Купцова //Адвокат. - 2012. - № 5. - С. 41 – 45
12. Марушко О. Міжнародний комерційний арбітражний суд: практичні аспекти захисту прав суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності / О. Марушко // Юридичний журнал. – 2004. – №2. – С.175-184.
13. Осипенко О. О. Міжнародний комерційний арбітраж як альтернативний спосіб вирішення міжнародних спорів / О. О. Осипенко // Право і суспільство. — 2011. - № 4. - С. 64-68.
14. Приходько А. В. Теоретико-правове дослідження правової природи та видів міжнародного комерційного арбітражу / А. В. Приходько //Наше право. - 2014. - № 9. - С. 144-150.
15. Сліпачук Т. Міжнародний комерційний арбітраж і питання імунітету держави: тест на сумісність / Т. Сліпачук // Юридичний журнал . – 2005. – №4. – С.84-92.
16. Брылев А. Разрешение морских споров в Англии / А. Брылев // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – №6. – С.65-69.
17. Висоцька О.В. Вирішення спорів у міжнародному комерційному арбітражі : Дис. на здоб.наук.ступ. д-ра філософії в галузі права/ МКА; МАУП; Міжнар.відкр.ун-т. — К., 2004. — 165 с.
18. Воронов К. М. Арбітрабельність як передумова розгляду справи міжнародним комерційним арбітражем / К. М. Воронов // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. — 2015. — № 1151, вип. 19. — С. 181-184.
19. Діковська І.А. Про деякі питання застосування застереження про публічний порядок під час визнання та виконання іноземних арбітражних рішень / І.А. Діковська // Вісник господарського судочинства. — 2005. — №4. — С.152-158.
20. Зубкова О. Г. Інститут надзвичайного арбітра в міжнародному комерційному арбітражі / О. Г. Зубкова // Наше право. — 2013. — № 6. — С. 181-187.
21. Зыков Р. Коммерческий арбитраж в Финляндии / Р. Зыков // Підприємництво, господарство і право. — 2006. — №11. — С.11-15.
22. Канашевский В.А. Методы установления применимого права в практике международного коммерческого арбитража / В. А. Канашевский // Журнал российского права. – 2007. — №5. — С.114-122.

23. Кисельова Т. Підвідомчість Міжнародному комерційному арбітражу спорів за участю держави / Т. Кисельова // Право України. — 2006. — №8. — С.52-56.
23. Кравцов С. О. Проблемні питання визнання та виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу / С. О. Кравцов // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. — 2013. — Вип. 6-1(2). — С. 52-56.
24. Кравцов С. О. Формування складу арбітрів, забезпечувальні заходи, отримання, збереження та забезпечення доказів у міжнародному комерційному арбітражі // С. О. Кравцов / Часопис цивільного і кримінального судочинства. — 2013. — № 3. — С. 160-168.
25. Кузьменко С. Публічний порядок і рішення міжнародного арбітражу / С. Кузьменко // Персонал.— 2004.— №4.— С.74-76.
26. Кузьменко С.А. Проблеми вдосконалення правового регулювання діяльності міжнародного комерційного арбітражу. Дис. на здоб. наук.ступ.д-ра філософії в галузі права Відом. про відпов.: МКА; МАУП; Міжнар.відкр.ун-т. — К., 2005 р. — 150 с.
27. Мамон З. Проблеми визачення права, що підлягає застосуванню при вирішенні суперечок міжнародним комерційним арбітражем / З. Мамон // Підприємництво, господарство і право. — 2005. — №8. — С.32-34.
28. Переверзева О. Підвідомчість арбітражів, що розглядають морські спори / О. Переверзева // Юридичний журнал . — 2004. — №5. — С.123-124.
29. Переверзева О. Розвиток правових засад у міжнародних морських арбітражах різних країн світу / О. Переверзева // Юридичний журнал. — 2006. — №5. — С.40-44.
30. Перепелинська О. "Дефектність" арбітражної угоди: поняття та наслідки // О. Перепелинська / Юридичний журнал. — 2005. — №4. — С.111-113.
31. Пільков К. М. Особливості предмету доказування в міжнародному комерційному арбітражі / К. М. Пільков // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. — 2013. — № 4. — С. 150-157.
32. Поворознюк І.І. Актуальні питання правового регулювання визнання і виконання іноземних арбітражних рішень в Україні / І.І. Поворознюк // Актуальні проблеми держави і права: Зб.наук праць. — О.: Юрид.літ-ра, 2003 р.— Вип.18. — С.481-493.
33. Притика Ю. Актуальні проблеми застосування забезпечувальних заходів у міжнародному комерційному арбітражі / Ю. Притика // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — №8. — С.16-20.
34. Прусенко Г. Є. Особливості правової природи забезпечувальних заходів у міжнародному комерційному арбітражі / Г. Є. Прусенко // Вісник Чернівецького

факультету Національного університету "Одеська юридична академія". — 2014.— Вип. 1. — С. 251-258.

35. Прусенко Г. Є. Поняття "патологічного" арбітражного застереження у міжнародному комерційному арбітражі / Г. Є. Прусенко // Часопис Київського університету права. — 2013. — № 1. — С. 392-395.

36. Розенберг М. Актуальные вопросы практики разрешения споров в Международном коммерческом арбитражном суде при ТПП РФ / М. Розенберг // Хозяйство и право. — 2003. — №12. — С.112-121.

37. Розенберг М. Договор займа в практике Международного коммерческого арбитражного суда при Торгово-промышленной палате РФ / М. Розенберг // Хозяйство и право. — 2005. — №12. — С.98-107.

38. Розенберг М. Практика разрешения споров в Международном коммерческом арбитражном суде при ТПП РФ / М. Розенберг // Хозяйство и право. — 2005. — №6. — С.100-112.

39. Слипачук Т. Да здравствует балтийский арбитраж.... / Т. Слипачук // Юридическая практика. — 2005. — №26. — С.15-16.

40. Толмачева О.Н. Унификация в сфере международного коммерческого арбитража путем разработки типовых законов / О. Н. Толмачева // Журнал российского права. — 2003. — №5. — С.109-113.

41. Фархутдинов И.З. Международно-арбитражный механизм урегулирования инвестиционных споров / И. З. Фахрутдинов // Государство и право. — 2007. — №1. — С.64- 72.

42. Фединяк Л. Арбітражна угода: норми римського права та сучасність / Л. Фединяк // Актуальні проблеми держави і права: Зб.наук праць. — О.: Юрид.літ-ра, 2003 р.— Вип.17. — С.89-91. 21

43. Фединяк Л. Примирювальні процедури та медіація як способи вирішення зовнішньоекономічних спорів: правотворчий досвід України та іноземних держав / Л. Фединяк // Підприємництво, господарство і право. — 2006. — №2. — С.3-5.

44. Шмельова-Мата О. Міжнародний комерційний арбітраж: арбітражна угода і зміна осіб у зобов'язанні / О. Шмельова-Мата // Юридичний журнал. — 2004. — №2. — С.185-191.

45. Штепа А. Объединение дел в международном коммерческом арбитраже / А. Штепа // Юридическая практика. — 2007. — № 33. — С. 14-15

Написання есе та його презентація на практичному занятті

Есе – індивідуальна робота студента, присвячена одному вузькоспеціальному проблемному питанню муніципального права, що відзначається вільним, виразно індивідуалізованим аналізом проблеми, оригінальністю суджень та вишуканістю форми. Як вид індивідуальної роботи есе передбачає творчий аналіз проблеми, вміння професійно сформулювати гіпотезу та довести спроможність чи неспроможність її практичного існування, здатність до оригінального, самостійного, аргументованого наукового дослідження.

Особливість есе – стислість, лаконічність викладу матеріалу за запропонованою темою. В есе має міститися виключно авторська позиція, яка ґрунтується на глибокому вивченні та аналізі науково-теоретичного і нормативного матеріалу за муніципально-правовою проблематикою.

Есе оформляється у вигляді письмової роботи в обсязі 6-7 сторінок, складається з викладу основного матеріалу та списку джерел. На початку викладу основного матеріалу студент має обґрунтувати вибір теми есе з точки зору її актуальності та важливості, а наприкінці роботи сформулювати власний висновок на підставі проведеного аналізу муніципально-правової проблеми. У списку джерел мають бути вказані нормативно-правові, навчально-методичні та науково-теоретичні джерела, вивчення та аналіз яких слугували підґрунтям для написання роботи. Посилання у викладі основного матеріалу на використані джерела не є обов'язковими, а надаються за необхідністю, у разі використання таких джерел для обґрунтування студентом своєї авторської позиції.

Список тем, рекомендованих для написання есе

1. Способи розв'язання зовнішньоекономічних спорів.
2. Поняття і види третейських судів.
3. Історія розвитку міжнародного комерційного арбітражу.
4. Історія третейського провадження на території колишнього України та сусідніх держав.
5. Міжнародно-правова регламентація постійнодіючих міжнародних арбітражів.
6. Міжнародно-правова регламентація арбітражів ad hoc.
7. Правове регулювання міжнародного комерційного арбітражу в Україні.
8. Правове регулювання міжнародного комерційного арбітражу у Швеції.
9. Правове регулювання міжнародного комерційного арбітражу у Австрії.
10. Правове регулювання міжнародного комерційного арбітражу у Великобританії.

11. Порівняльна характеристика законодавства країн СНД щодо регулювання міжнародного комерційного арбітражу.
12. Порівняльна характеристика регламентів міжнародних арбітражів іноземних країн
13. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 р.
14. Загальна характеристика положень Типового закону ЮНСІТРАЛ “Про міжнародний торговий арбітраж” 1985 р.
15. Рекомендації Комісії ООН по праву міжнародної торгівлі в допомогу арбітражним установам.
16. Загальна характеристика положень Міжамериканської Конвенції про міжнародний комерційний арбітраж 1975 р.
17. Міжнародний Центр по врегулюванню інвестиційних спорів.
18. Арбітражна угода і арбітражне застереження.
19. Вимоги до форми арбітражної угоди за законодавством України та країн СНД.
20. Вимоги до форми арбітражної угоди за законодавством розвинутих держав.
21. Арбітражне провадження.
22. Принципи третейського судочинства
23. Арбітражне провадження в країнах Центральної Європи.
24. Арбітражне провадження в країнах СНД.
25. Загальна характеристика положень Нью-Йоркської Конвенції про визнання і приведення у виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р.
26. Визнання і виконання іноземних арбітражних рішень в Україні.
28. Законодавство країн СНД про визнання і виконання іноземних арбітражних рішень.